

rehtöörinvirka vasta Heinäkuun 19 p:nä haettavaksi, vaan virkaan määrääminen viivytettiin vielä sen kautta, että Senaatti katsoi Pankkivaltuusmiesten Syyskuun 21 p:nä Keisarilliselle Senaatille lähettämän alamaisen ehdollepanon vaillinaiseksi ja lykkäsi asian jälleen Pankkivaltuusmiesten käytettäväksi, kuten Valtiovarain Toimituskunnan kirjoitus Marraskuun 7 p:ltä 1882 osoittaa. Uudessa alamaisessa ehdotuksessa viran jälleen asettamiseksi, jonka Valtuusmiehet Marraskuun 22 p:nä lähettivät Keisarilliselle Senaatille, pantiin nuo kolme hakijaa ehdolle seuraavassa järjestyksessä: Suomen Valtiokonttorin Tirehtööri Waldemar Eneberg sai ensimmäisen sijan, Pankin Sihteeri Walleen toisen ja Assessori tieja vesikulkulaitosten Ylihallituksessa Emil Reinhold Strömberg kolmannen sijan, jonka jälkeen mainituista hakijoista Tirehtööri Eneberg Tammikuun 31 p:nä 1883 arnessa nimitettiin pankintirehtööriksi. Sillä välin oli Sihteeri Wallén vastamainittuun aikaan saakka edelleen hoitanut virkaa hänelle ajoittain annettujen määräysten nojalla.

Toukokuun 6 p:nä 1882 matkusti Pankinjohtokunnan puheenjohtaja Vapaaherra von Troil Pankkivaltuusmiesten suostumuksella virkansa puolesta Pietariin, jolloin ynnä Vapaaherran poissa ollessa edellä kerrotulla tarkastusmatkalla Ouluun, Pankin Ensimmäinen kamreeri, Valtuusmiesten määräyksestä, on hoitanut yhtä pankintirehtöörin virkaa.

Sillä välin kuin Pankintirehtööri Eugéne Wallenius Tammikuun 6:sta sen 21 p:ään 1883 nautti virkavapautta yksityisiä asioita varten, on Pankkivaltuusmiesten määräyksestä Ensimmäinen kamreeri Stenius toimittanut yhtä tirehtöörin virkaa pankissa.

Alamaisen anomuksen johdosta, jonka Pankkivaltuusmiehet lähettivät Keisarilliselle Majesteetille, myönsi Senaatti Pankinjohtokunnan puheenjohtajalle Vapaaherra von Troilille virkavapautta yksityisiä asioita varten Kesäkuun 13 p:stä 1883 seuraavan Lokakuun 1 päivään

sekä määräsi Pankkivaltuusmiesten alamaisesta esityksestä Ensimmäisen kamreerin Steniusen sillä ajalla yhtä tirehtöörinvirkaa hoitamaan; ja on Vapaaherra von Troil sen jälkeen vastasanotun kuukauden 17:sta sen 20:een p:ään vielä lisäksi nauttinut virkavapautta yksityisiä asioitansa varten, jolloin Pankin Sihteeri Wallén on ollut apujäsenenä Johtokunnassa.

Marraskuun alkupuolella 1883 matkusti Pankintirehtööri Eneberg Pankkivaltuusmiesten myöntymyksestä Pietariin, keskustellaksensa siellä erään venäläisen asioitsijan kanssa akordisopimuksesta, jota tämä oli tehnyt hänen velkojensa suorittamisesta Pankille, josta seikasta ylempänä on kerrottu. Pankintirehtööri Enebergin poissaolon aikana on Sihteeri Wallén ollut hänen viransijaisena.

Sittenkuin Puheenjohtaja Pankinjohtokunnassa Vapaaherra von Troill Tammikuun 24 p:nä 1884 arnessa oli nimitetty Mikkelin läänin Kuvernööriksi ja seuraavan Helmikuun 7 p:nä oli lakannut toimimasta Pankissa, pyysivät Pankkivaltuusmiehet Keisarilliselta Majesteetilta määräystä Ensimmäiselle kamreerille Steniuselle, joka sillä välin otettiin apujäseneksi Pankinjohtokuntaan, hoitamaan yhtä pankintirehtöörinvirkaa siksi, kunnes puheenjohtaja arnessa nimitettäisiin Johtokuntaan.

Edellä olevaan esitykseen annetun suostumuksen nojalla oli Ensimmäinen kamreeri Stenius virkaa tekevänä Pankintirehtöörinä Toukokuun 1 p:ään, jolloin Everstilutnantti Alfred Charpentier, jonka Keisarillinen Majesteetti armollisella käskykirjeellä Helmikuun 27 p:ltä 1884 oli arnessa nimittänyt ja määrännyt Suomen Pankin Johtokunnan Puheenjohtajaksi, rupesi toimittamaan tätä virkaa. Sen avonaisena ollessa oli Pankintirehtööri Wallenius virassa vanhimpana johtokunnan jäsenenä voimassa olevan pankkiohjesäännön mukaan sitä hoitanut.

Mutta kun Pankintirehtööri Walleniuselle, alamaisesta pyynnöstä, myönnettiin virkavapautta kivullosuuden tähden Toukokuun 1 p:stä Syyskuun 15 p:ään, jatkoi

Ensimmäinen kamreeri Stenius, Senaatin hänelle, Pankki-
valtuusmiesten esityksen mukaan, antaman määräyksen
nojalla, vastasanottuun päivään saakka tointansa yhden
tirehtöörin viransijaisena pankinjohtokunnassa.

Sitä paitsi ovat Pankkivaltuusmiehet vuosittain
myöntäneet Johtokunnan jäsenille virkalomaa kuudeksi
viikoksi kullekin ja antaneet määräyksiä tirehtöörivirkain
hoitamisesta mainittujen virkalomain kestäessä.

b) Konttorein
esimiehiä
koskevat toi-
met.

b) Antaaksensa halullisille hakijoille tilaisuuden
ilmoittautua ylimääräiseen pankkikomisarius-virkaan vas-
taperustetussa Joensuun konttorissa, julistuttivat Pankki-
valtuusmiehet tämän viran haettavaksi. Määräajan, kol-
menkymmenen päivän, kuluessa jättivät tässä suhteessa
hakemuksensa Pankinkassööri Suomen Pankin kontto-
rissa Turussa Nikolai Evert Sundman, Kruununvouti Il-
mantsin voutikunnassa Carl Mauritz Paqvalén ja Van-
hempi kirjuri Suomen Pankissa Mauritz Tavaststjerna.
Kun tämä virkaannimitys-asia Helmikuun 2 p:nä 1884
oli Pankkivaltuusmiesten käytettävänä, päätettiin ensin
millä tavalla ja missä järjestyksessä virkaannimitys oli
tapahtuva; ja koska voimassa olevan ohjesäännön 90 §:n
1 kohta tarkoittaa vakinaisen pankkikomisariusnimen
nimitystä, vaan puheena oleva toimi lähinnä on verrat-
tava pankkikomisariusnimen sijaisvirkaan, katsoivat Pankki-
valtuusmiehet säädökset mainitun ohjesäännön 99 ja 100
§:issä tässäkin tapauksessa käytettäväksi. Siitä syystä
ei tehty mitään ehdollepanoa, vaan Valtuusmiehet esitti-
vät Keisarilliselle Senaatille, että Pankinkassööri Sund-
man määrättäisiin toistaiseksi hoitamaan pankkikomi-
sarius-virkaa Joensuun konttoorissa; ja tämän esityk-
sen on Keisarillinen Senaatti Helmikuun 27 p:nä hy-
väksynyt.

Sitä paitsi ovat Pankkivaltuusmiehet konttorein
esimiehille myöntäneet virkalomaa kesäaikoina enim-
mästi neljäksi viikoksi, jonka ohessa Valtuusmiehet ovat
suostuneet mainittujen esimiesten eri tilaisuuksissa teke-

miin pyyntöihin saada virkavapautta lyhyemmäksi ajaksi
ja joka kerta määränneet viransijaisia heille.

§ 18.

Alla mainittuina pitempinä aikoina ovat Pankki-
valtuusmiehet olleet pois Helsingistä, osaksi virkamat-
koilla osaksi nauttien vapautusta virkainsa toimitta-
misesta:

vuonna 1882: allekirjoittanut Meurman osan Heinä-
kuuta ja koko Elokuun;

vuonna 1883: allekirjoittanut Hjelt terveydensyistä
tehtyä ulkomaan matkaa varten loppuosan Kesäkuuta,
koko Heinäkuun ja alun Elokuuta; allekirjoittanut Stjern-
vall samoista syistä Elokuun keskipaikoilta Syyskuun
keskiväliin; Meurman Heinäkuun lopulla ja Elokuun
alkupuolella;

vuonna 1884: Hjelt virkamatkustusta varten loppu-
osan Heinäkuuta ja alun Lokakuuta; Stjernvall myös
virkamatkustuksella Kesäkuun keskivaiheilla; allekirjoit-
tanut Lindelöf sairauden tähden alkupuolen Huhtikuuta
ja virkamatkustusta varten suurimman osan Kesäkuuta;
Meurman Heinäkuun keskivälistä Elokuun keskipai-
koille sekä virkamatkalla edellisen osan Syyskuuta.

Vastamainittuina aikoina sekä lyhyempinä virka-
loma-aikoina, joita Pankkivaltuusmiehet silloin tällöin
ovat nauttineet, ovat asianomaiset varajäsenet toimitta-
neet pankkivaltuusmiehen virkaa:

vuonna 1882: Professori Donner, Varakonsuli Borg-
ström sekä Senaatin kielenkääntäjä Almberg ja Oikeus-
pormestari Sohlman;

vuonna 1883: paitsi edellä sanottuja pankkival-
tuusmiehen varajäseniä Eversti Antell, Vapaaherra von
Born, Professori Forsman ja Filosofian maisteri Lind-
holm;

vuonna 1884: kaikki yllämainitut, paitsi Vapaaherra
von Born, ja sen lisäksi yhdessä kokouksessa kauppias
Wasenius.

*Pankkival-
tuusmiesten
virantoimitus.*

Puheenjohtaja-tointa on allekirjoittaneen Hjeltin poissa ollessa, tehtyjen vaalien nojalla, hoitanut Porvarissäädyn pankkivaltuusmies, ja kun tämä samaan aikaan on ollut estetty, Talonpoikaissäädyn pankkivaltuusmies.

III. Pankkivaltuusmiesten esitykset ja ehdotukset.

1. Lisäyksiä ja muutoksia Pankin vuosirahasääntöön.

a) Kuten yllä jo mainittiin on Pankkivaltuusmiesten esitykseen Marraskuun 14 p:nä 1883 annetun ammollisen myönnytyksen nojalla Suomen Pankin konttori perustettu Joensuun kaupunkiin ja avattu Heinäkuun 1 p:nä 1884, jonka ohessa Pankin asioimistot Käkisalmissa ja Sortavalassa samaan aikaan lakkautettiin. Mainitulle konttorille vahvisti Keisarillinen Senaatti Pankkivaltuusmiesten ehdotuksen mukaan näin kuuluvan vuosirahasäännön:

Vuosirahasääntö Suomen Pankin konttorille Joensuussa.

		<i>Smc.</i>	<i>ml.</i>	<i>Smc.</i>	<i>ml.</i>
1	Ylimääräinen pankkikomissarius palkkiota	6,000	—	—	—
	laskuerehdysrahoja	2,000	—	8,000	—
1	Tarkastaja	—	—	1,500	—
1	Konttorikirjuri	—	—	2,400	—
1	Vahtimestari	—	—	600	—
	Polttopuita, valoa ja tarverahoja varten tilintekoa vastaan	—	—	1,000	—
	Yhteensä	—	—	13,500	—

Syyt, jotka Pankkivaltuusmiehille asiaa käsitellessänsä ovat olleet määräävinä, ovat jo laveasti esitetyt.

a) Vuosirahasääntö Joensuun konttorille.

Ja rohkenevat Pankkivaltuusmiehet toivoa, että tämä toimi on saapa Valiokunnan ja Säätyjen suosiollista hyväksymistä.

b) Palkkoroitusta sihteerille, asiainvalvojalle ja ensimmäiselle kamreerille.

b) Pankkivaliokunnalle vuonna 1882 annetussa kertomuksessa ovat silloiset Pankkivaltuusmiehet ehdottaneet semmoista muutosta Suomen Pankin vuosirahasääntöön, että sihteerin, asiainvalvojan ja ensimmäisen kamreerin palkkaedut lisättäisiin, molemmille ensiksimmäisille 1000:lla markalla, ja kamreerille 600:lla markalla vuodessa. Tämän ehdotuksen jättivät kuitenkin Säädyt Pankkivaltuuskunnan esityksestä siksensä. Syyksi mainittuun esitykseen sanoo Valiokunta: „että pankinhallitus n. s. satunnaisilla palkintovaroilla, jotka nousevat pyydetyn palkkoroituksen lähes nelinkertaiseen määrään, saattaa tasoittaa satunnaisia epäsuhteita eri virkamiesten palkkaeduissa sekä väliaikaisesti parantaa tulot sellaisesta virasta, jonka toimittaja on erittäin työllä rasitettu tahi on osoittanut suurempaa kelvollisuutta“. Ne epäsuhteet mainittujen virkamiesten palkkaeduissa, jotka ovat antaneet aiheutta sanottuun palkkoroitusehdotukseen, eivät kuitenkaan, kuten Pankkivaliokunta on edellyttänyt, ole niin satunnaista laatua, että diskretionivaroja sopivasti voitaisiin käyttää niiden poistamiseksi. Erittäinkin ensimmäisen kamreerin- ja asiainvalvojan virkain tuottama runsas työ ja edesvastaus, asiainvalvojan ja sihteerin vähät toiveet tulla ylennetyiksi virkamies-uralla ja se seikka, ett'ei ole johdonmukaista antaa ensimmäiselle kamreerille, vaikka hän on esimies Pankin kamreerikonttorissa, johonka kassöörinkin kuuluvat, huomontia palkkaetuja kuin yhdelle näistä, näkyvät päinvastoin vaativan pysyvän palkkoroituksen määräämistä puheena oleville virkamiehille. Pankkivaltuusmiehet ottavat sentähden uudestansa esittäöksensä mainitun ehdotuksen ja pyytävät siis, että Pankkivaliokunta tahotoisi maan Säädyille ehdottaa voimassa olevaan Suomen Pankin ohjesääntöön tehtäväksi sellainen muutos, jonka kautta

Pankin sihteerin palkkaa	5,000	mrk.
hyrryrahoja niinkuin ennen	2,000	”
Asiainvalvoja palkkaa	5,000	”
hyrryrahoja niinkuin ennen	2,000	”
Ensimmäinen kamreeri palkkaa	7,000	”
hyrryrahoja	2,000	”

c) Sittenkuin vahtimestari Liljeström, jolle pankkihuoneen hoitaminen oli uskottu, oli kuollut, ovat Pankkivaltuusmiehet, kuten kokouksissa Marraskuun 26 p:nä ja Joulukuun 24 p:nä 1883 pidetyt pöytäkirjat osoittavat, suostuneet Pankinjohtokunnan esitykseen, että Pankkiin otettaisiin erityinen taloudenhoitaja valvomaan pankkihuonetta ja siellä olevaa irtaimistoa sekä hoitamaan Pankin paperivarastoa ja muita kirjoitustarpeita, josta hän saisi nauttia vapaata asuntoa pankkihuoneen piharakennuksessa ja 400 markan vuotuista palkkiota. Mainittuun taloudenhoitajavirkaan on Johtokunta ottanut Pankin ylimääräisen virkamiehen A. Biesen.

d) Kun Pankin vahtimestaristo pankkihuoneeseen muuttamisen jälkeen huomattiin riittämättömäksi, otettiin ylimääräiseksi, paitsi ovenvartijaa, yksi vahtimestari, jonka velvollisuutena myös on toimittaa vahtimestaritehtävät Pankkivaltuusmiehille. Vahtimestari Liljeströmin kuoltua tehtiin sitä paitsi muutos palkkaetujen suhteen, jonka johdosta näitä nyt maksetaan seuraavalla tavalla:

e) Rahanmääräys taloudenhoitajavirkaa varten.

d) Pankin vahtimestaristo.

		Smyc.	7pää.	Smyc.	7pää.
1	Vahtimestari, paitsi vapaita huoneita ja lämpöä, palkkaa	800	—	—	—
	palkkiota	400	—	1,200	—
3	Vahtimestaria palkkaa 800	—	—	—	—
	hyrryrahoja	400	1,200	—	3,600

1	Ylimääräinen vahtimestari palkkiota	—	—	1,200	—
1	S:n ovenvartija ja lämmittäjä, paitsi vapaita huoneita ja lämpöä, palkkiota	—	—	900	—

e) Vaihtokassan hoitajan apulainen.

e) Pankkivaltuusmiesten määräyksen mukaan Jouluukuun 30 p:ltä 1875 on siitä ajasta asti vuosittain 1,200 markkaa Pankin varoista maksettu apulaisen palkkaamiseksi vaihtokassan hoitajalle. Vaikka sanottu apulainen alkuaan lienee otettu satunnaista tarvetta varten, ei tätä tointa, vähitellen karttuneen vaihtoliikkeen tähden, ole voitu lakkauttaa. Katsoen siihen runsaasen työhön, joka seurasi tätä ylimääräistä virkatointia, ovat Pankkivaltuusmiehet, Pankinjohtokunnan esityksestä, Marraskuun 20 p:nä 1884 myöntäneet 300 markan lisäystä mainittuun palkkioon vuosittain maksettavaksi Tammikuun 1 p:stä 1885.

f) Rahanmääräys pankkihuoneen korjaamiseen.

f) Erityisen rahanmääräyksen puutteessa pankkihuoneen kunnossa pitämistä varten on Pankinjohtokunnan täytynyt pyytää Pankkivaltuusmiesten suostumusta tarpeellisten pienempäin korjausten toimittamiseen pankkihuoneessa. Koska tästä syntyy tarpeettomia kiertoja, ja kun pankkihuoneen korjauskustannukset vastedes tietysti nousevat, ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet suotavaksi, että 5,000 markan vuotuinen rahanmääräys annettaisiin Pankinjohtokunnan käytettäväksi.

Koska c, d, ja e kohdissa mainitut menot parhaiten lienevät Pankin vuosirahasääntöön pantavat, ottavat Pankkivaltuusmiehet kunnioituksella esittääksensä, että sanottu rahanmääräykset ynnä vastamainitut korjausrahat pantaisiin sopiviin paikkoihin Pankin voimassa olevaan vuosiraha-sääntöön, jonka suhteen Pankkivaltuusmiehillä muuten ei ole ollut mitään muistuttamista.

2:o Nousseen kysymyksen johdosta, oliko taito maamme kotimaisissa kielissä kelpaavaisuuden ehto virkain ja palveluksen saamiseksi Suomen Pankissa.

Kun Syyskuun 21 p:nä 1882 tehtiin alamainen ehdotus avonaiseksi tulleen lainoppineen tirehtööriviran jälleen asettamiseksi Pankinjohtokunnassa, ottivat Pankkivaltuusmiehet keskusteltavaksi, koskevatko voimassa olevat yleiset säännökset siitä, että sen, joka pyytää päästä valtion virkoihin ja palvelukseen, tulee osoittaa taitonsa maan molemmissa kielissä, myöskin Suomen Pankin virkoja.

Erimielisyyden johdosta, joka asiaa käytettäissä ilmaantui, ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet velvollisuudeksensa tästä asiasta ilmoittaa Pankkivaliokunnalle, jotta kysymys siitä, oliko taito maan molemmissa kotimaisissa kielissä kelpaavaisuuden-ehto virkain ja palveluksen saamiseksi Suomen Pankissa, Valiokunnan suosiollisella avulla jätettäisiin Säätyjen mietittäväksi. Pankkivaltuusmiehet katsovat tähän olevan sitä enemmän syytä, koska Pankinjohtokunta alempana mainitussa lausunnossa uudesta ohjesäännöstä Suomen Pankille on Valtuusmiehille huomauttanut, että Johtokunnan mielestä sellainen kielentaito Pankin palveluksessa tuskin saanee puuttua.

3:o Uusi ohjesääntö Suomen Pankille, ja uusi instruktio Pankkivaltuusmiehille.

Kirjoituksessa Kesäkuun 5 p:ltä 1882 ovat Suomen viimeksi kokoontuneet Säädyt, jotka ovat pitäneet Suomen Pankin ohjesäännön Kesäkuun 27 p:ltä 1878 sekä Pankkivaltuusmiehille annetun instruktioin uudestaan tarkastamista tarpeen vaatimana, jättäneet Pankkivaltuusmiesten toimeksi yhdessä asiantuntevain henkilöin kanssa valmistaa tahi semmoisilla henkilöillä valmistuttaa ehdotukset uudeksi ohjesäännöksi Suomen Pankille ja uudeksi instruktioiksi Pankkivaltuusmiehille, jotka

ehdotukset ovat annettavat ensin kokoontuville Säädylle. Sittenkuin Pankkivaltuusmiehet tämän johdosta olivat päättäneet asettaa komitean mainittua tarkoitusta varten, pyysivät Pankkivaltuusmiehet herra Prokuraattori R. Montgomerya puheenjohtajana herrojen Kauppaneuvosten Wilhelm Hackmanin, Joakim Kurténin ja Gustaf Adolf Lindblomin sekä Kauppiaan A. F. Vaseniusen kanssa jäseninä, ottamaan osaa komitean töihin. Vaan koska sekä Prokuraattori Montgomery että Kauppaneuvos Kurtén ilmoittivat olevansa estettyinä ottamasta vastaan yllämainittua tointa, kutsuttiin heidän sijaansa komitean jäseniksi herrat Överstiluutnantti, nykyään Pankin johtokunnan puheenjohtaja, Alfred Charpentier ja Suomen Valtiokonttorin Tirehtööri Lakitieteenkandidaatti Nils Isak Fellman, jonka ohessa komitean jäsenille jätettiin puheenjohtajan valitseminen keskuudestaan.

Tämä komitea, jonka puheenjohtajana Kauppaneuvos Hackman on ollut, kokoontui täällä keväällä ja syksyllä 1883, lopetti työnsä Helmikuulla 1884 ja antoi seuraavan Huhtikuun 19 p:nä Pankkivaltuusmiehille valmistamansa asetus-ehdotukset perussyineen, sekä kaksi Herrain Vaseniusen ja Fellmanin tekemää vastalauseetta. Näiden asiakirjain painattamisen jälkeen ovat Pankkivaltuusmiehet antaneet Pankinjohtokunnalle ja Pankin haarakonttorein esimiehille tilaisuuden lausua heidän mielipiteensä laki-ehdotuksista sekä kirjoituksessa viime Marraskuun 1 p:ltä Pankinjohtokunnalta saaneet vastaanottaa Johtokunnan sekä asianomaisten pankkikomisarius-ten lausunnot asiassa.

Kun Pankkivaltuusmiehet jättävät edellä kerrotut asetus-ehdotukset Pankkivaliokunnalle valmistavaa käsittelemistä varten, ovat Valtuusmiehet samassa pitäneet velvollisuutenaan ehdotella niihin muutoksia, niissä osissa, joissa Valtuusmiehet joko asiallisen sisällyksen suhteen ovat toista mieltä kuin komitea, tahi muodon puolesta luulevat uudestaan laatimisen tarpeelliseksi. Esittäessään Pankkivaliokunnan mietittäväksi nämä muutos-

ehdotukset, pyytävät Valtuusmiehet sen ohessa saavansa tuoda esille ne näkökohdat, joita he, näitä valmistaessaan, ovat noudattaneet.

Puheena olevat komitean tekemät ehdotukset eroavat pää-asiallisesti nykyään voimassa olevista Pankin ohjesäännöstä ja Pankkivaltuusmiesten instruktioista niiden muutosten kautta, joita komitea tahtoo toimeen pantaviksi Pankkivaltuusmieslaitoksessa ja pankin johtokunnan järjestämisessä ja poikkeavat sitä paitsi erityisissä muissa verrattain vähäpätöisissä kohdissa nykyisestä lainsäädännöstä. Muutoin muodostaa ehdotus uudeksi ohjesäännöksi Pankille voimassa olevan pankki-ohjesäännön lyhyemmäksi ja sisällyksen järjestykseen nähden helposti käsitettäväksi.

Kysymys Pankkivaltuusmiesten luvun lisäämisestä, josta jo kauan aikaa valtiopäivillä on keskusteltu, on lähinnä syntynyt siitä, että kun Valtuusmiehet, niinkuin tähän asti ovat olleet neljä, niin riippuu ratkaiseminen, äänen tasan jakaantuessa, puheenjohtajan mielipiteestä, joka sen kautta saapi luonnottoman suuren merkityksen muitten äänien rinnalla. Poistaaksensa tätä epäkohtaa pankkivaltuusmiesten nykyisessä kokoonpanossa ja hankkiaksensa pankkivaltuusmieslaitokseen enemmän tietovarvoja ja kokemusta pankki-asioissa, ehdottaa komitea, että pankkivaltuusmiehiä valittaisiin kaksitoista, jotka kokoontuisivat säännöllisesti ainoastansa kolmasti vuodessa päättämään tärkeämmistä asioista, jota vastoin juoksevain tointen hoitaminen uskottaisiin nelimiehiselle valiokunnalle, jonka valtuusmiehet keskuudestaan ja säätyjakoon katsomatta valitsisivat. Tämän kautta tulisivat pankkivaltuusmiehet toimimaan enemmän pankkikokouksena kuin virastona, jonka päätehtävänä on välittömästi pitää Pankin hallintoa silmällä. Mutta pankin hoidon todellista tarkastamista varten on etupäässä tarpeen, että siihen määrättyt henkilöt ovat tilaisuudessa lakkaamatta seurata tätä hoitoa, mikä olisi mahdotonta niille kahdeksalle valtuusmiehelle, jotka eivät kuuluisi

valiokuntaan, ja siis ainoastansa kolme kertaa vuodessa valtuusmiehinä säännöllisesti kokoontuisivat, mutta jotka eivät edes olisi velvollisia muulloin asumaan Helsingissä. Komitea onkin sentähden ajatellut, että Pankin hoidon silmälläpito olisi jätettävä valtuusmiesten valiokunnalle. Mutta selvä on, ettei tämä järjestäminen sovellu yhteen valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n määräyksen kanssa „että Valtiosäädyt valitsevat edusmiehiä, yhtä monta kunkin Säädyn puolesta, Valtiosäätäjien tekemän ja vahvistaman johtosäännön mukaan silmällä-pitämään niiden rahastojen hoitoa Suomen Pankissa, jotka ovat annetut Valtiosäätäjien haltuun ja vastattaviksi“. Sillä pankkihoidon valvomista, joka tämän perustuslakisäännön mukaan on pankkivaltuusmiesten velvollisuus, ei voida, kuten komitea edellyttää, pelkän ohjesäännön määräyksen kautta siirtää valtuusmiesten valiokunnalle. Se seikka, että neljä pankkivaltuusmiestä ovat tällaisen valiokuntana, ei anna mitään tukea sille tavalle, millä komitea on mainittua perustuslain säännöstä tulkinnut, koska pankkivaltuusmiehet muodostavat virkakunnan, joka perustuslain mukaan ainoastansa sellaisena saattaa valvoa Pankin hoitoa, jota vastoin oikeutta siihen ei ole yksityisillä sen jäsenillä erikseen, eikä kokoontuneina vähälukuisen luvun puolesta epätäydelliseksi valiokunnaksi.

Mutta komitean ehdotukset Pankkivaltuusmieslaitoksen suhteen eivät näy ainoastansa tässä kohdin olevan ristiriidassa valtiopäiväjärjestyksen tätä asiata koskevien määräysten kanssa. Valtiopäiväjärjestyksen yllämainitun §:n mukaan tulee Säätäjien, vaarinottamalla, että pankkivaltuusmiehiä valitaan yhtä monta kunkin säädyn puolesta, joka lakiperäisillä valtiopäivillä, määrätä pankkivaltuusmiesten luku. Tätä Säätäjien oikeutta rajoittaisi kuitenkin komitean ohjesäännössä ehdottama määräys, että pankkivaltuusmiehiä valittaisiin kaksitoista.

Joll'ei perustuslain säännöksiä muuteta siihen suuntaan, niin ei voida Pankkivaltuusmiesten mielestä puheena olevia muutosehdotuksia toimeen panna. Asiain

näin ollen lienee tarpeellista mitä tärkeimmin aprikoida tuottaneeko muutos niitä etuja, joita siitä toivotaan. Pankkivaltuusmiehet puolestansa eivät voi olla sitä epäilemättä. Ei lienee mikään helppo asia niille pankkivaltuusmiehille, jotka eivät kuulu valiokuntaan ja siis kokoontuvat ainoastansa kolme kertaa vuoteensa muutama päivän kuluessa hankkia sitä asiantietoa, jota tarvitaan kaikkien pankinhoitoa koskevien tärkeämpien kysymysten ratkaisemiseen, ja epäiltävältä näyttää, löytyneekö henkilöitä, jotka käsittäen tehtäviensä edesvastusta suostuvat sellaisilla ehdoilla niihin rupeamaan. Vaan otaksumalla, että tämä pelko huomattaisiin perättömäksi, että todellakin löytyisi henkilöitä, jotka isämaallisesta harrastuksesta olisivat valmiit ottamaan päälensä edellämainttua edesvastusta, eivät valtuusmiehet sittenkään pidä sitä tarkoin mietittynä, jos Säädyt jättävät korkeimman päätösvallan Pankin tärkeimmissä kysymyksissä virkakunnalle, jonka enimmät jäsenet mainitun asemansa tähden eivät ole voineet siihen valmistautua.

Valiokunnan asemaa pankkihoidon suhteen kuvaa komitea seuraavaksi: „Kun kaikki tärkeämmät asiat, komitean ehdotuksen mukaan ovat kaikkien pankkivaltuusmiesten ratkaistavat, kun valiokunnalle muun muassa ei ole annettu oikeutta pankin hoitoa koskevissa kysymyksissä määrätä johtokunnalle mitään sääntöjä, kun valiokunnan toimi niinmuodoin pää-asiassa tulee olemaan ainoastaan samanlainen kuin valmistavan viraston, niin valiokunnan asema pankin hoidossa tulisi olemaan ihan toisenkaltainen kuin nykyisten pankkivaltuusmiesten“. Syystä voidaan tässä muistuttaa, että virasto, jolla ei ole oikeutta määrätä pankin johtokunnalle ohjeita, ja jonka päätehtävänä on asiain valmistaminen, ei myöskään saata tehokkaasti valvoa pankin hoitoa, joka kuitenkin komitean ehdotuksen mukaan myös on valiokunnan toimena.

Komitea perustaa ehdotuksensa, että pitäisi asettaa kaksitoista pankkivaltuusmiestä siihen, että tarvis vaatii pankkivaltuusmiesten luvun lisäämistä, mutta kun sen

ohessa säädetään, että nämät pankkivaltuusmiehet kokoontuvat kolmasti vuodessa, ja kun valiokunnan asema pankkihallituksen suhteen tulee niin epämääräiseksi, niin ei jää komitean ehdotukseen nykyisestä pankkivaltuusmieslaitoksesta muuta kuin nimi. Nykyänsä on Säädillä valtuusmiehissäänsä vakinaiset edustajat Pankin rinnalla, varustetut vallalla, joka vastaa heille Valtiopäiväjärjestyksessä määrättyä tehtäväänsä. Vastedes taasen tulisi kolme kertaa vuodessa kokoontuvan virkakunnan Säätäjien puolesta valvoa pankin hoitoa, jonka kautta tietysti Säätäjien vaikutus pankin hoitoon melkoisesti vähentyisi.

Pankkivaltuusmiehet pitävät sentähden pankkivaltuusmieslaitoksen nykyisessä muodossansa, komitean ehdottamaa, paljoo parempana, jos kohta, kuten ylempänä huomautettiin, edellistä vastaan voidaan muistuttaa, että, niin kauan kuin valtuusmiehiä valitaan ainoastansa yksi kunkin säädyn puolesta, puheenjohtaja silloin, kun äänet jakaantuvat tasan, saapi muihin jäseniin verraten liian suuren vaikutuksen. Suotavaa kyllä olisi, että tämä epäkohta korjattaisiin, ja onkin sen tähden Valtuusmiesten kesken noussut kysymys siitä, eiköhän olisi sopivinta määrätä pankkivaltuusmiesten luku viideksi, joista neljä valittaisiin kuten tähän asti yksi kunkin säädyn puolesta, sekä viides tarkoitusta varten määrättyjen valitsijamiesten kautta. Mutta kun tämä edellyttää valtiopäiväjärjestyksen mainitun §:n muuttamista, niin eivät Pankkivaltuusmiehet ota esittääkseen mitään lopullista ehdotusta asiassa, jättäen kuitenkin kysymyksen siitä Pankkivaliokunnan mietittäväksi.

Pankinjohtokunnan suhteen ehdottaa komitea, että jäsenet määrättäisiin ainoastansa viideksi vuodeksi, sekä että se ehto poistettaisiin, jonka mukaan yhdellä tirehtöörillä tulee olla tietoja ja kokemusta maan laissa ja oikeudenkäynnissä. Tässäkään eivät Pankkivaltuusmiehet ole voineet yhtyä komitean ehdotukseen. Mietintöön liitettyssä vastalauseessansa on Tirehtööri Fellman esiintunut ne monet syyt, jotka valtuusmiestenkin mielestä

puolustavat voimassa olevain pankinjohtokunnan asettamista koskevain säännösten pysyttämistä, ja edellä mainitussa lausunnossansa komitean ehdotuksesta on Suomen Pankin Johtokunta, yhtymällä sanottuun vastalauseeseen, vieläkin siihen lisännyt muutamia erittäin huomattavia näkökohtia asian arvostelemisessa. Pankin johtokunta lausuu nimittäin: „syy, jonka komitea ottaa perusteeksi pankkikomisariuksien virasta eroittamattomuudelle, että näet heidän kauttansa saataisiin johdonmukaisuus konttorein hoidossa pysytetyksi, olisi vielä suuremmassa määrin soveltunut Pankin tirehtörein asettamiseen. Näyttää myös olevan jotakin ristiriitaista ja luonnotonta siinä, että lyhyeksi ajaksi määrätty tirehtöörin pitäisivät järjestystä ja kuuliaisuutta voimassa vakinaisissa viroissa olevien virkamiesten suuressa joukossa. Syytä on varoa, että sellainen yritys onnistuisi varsin huonosti. Jos katsotaan niin ylen tärkeäksi, että pankin tirehtööriä voidaan virasta eroittaa, pitäisi myös Johtokunnalla olla oikeus asianhaarain mukaan ottaa ja eroittaa kaikki Pankin virkamiehet paitsi pankkikomisariuksia, joiden määrääminen ei riipu Johtokunnasta yksistäänsä, vaan koko tätä katsantotapaa pitää Johtokunta valtio-oikeudelliselta kannalta melkoisen arveluttavana. Jos Säädyn vaativat niin eriäviä säännöksiä virkamiesten ottamisesta ja eroittamisesta siinä ainoassa laitoksessa, joka on heidän valvontansa alla, niin on varsin luultava, että samat näkökohdat vähitellen pääsevät voitolle muillakin yleisen hallinnon aloilla, jonka kautta epäilemättä yksi niistä määräyksistä, joka kokemuksen mukaan antaa lujimman takuun tunnollisesta hallinnosta lakien turvissa hävitettäisiin. Pankkia varten löytyy nyt jo poikkeussääntö tässä suhteessa, kun näet virkamiehiä asetettaissa yksinomaan otetaan lukuun hakijan sopivaisuus haettuun virkaan, ja on Pankin hallitukselle täten annettu laaja toimivalta pidettävä täydelleen riittävänä, varsinkin tirehtörein asettamisen suhteen, joihin virkoi-

hin ainoastaan kokeneita, kypsyneitä miehiä voi tulla kysymykseen.

Siinäkin on Johtokunta yksimielinen Tیرهتööri Fellmanin kanssa, että lainopillisten tietojen edustaja on johtokunnassa tarpeen. Tässä vaan lisäksi huomautettiin siitä, että Suomen Pankki valtiolaitoksena myös on julkinen virasto, joka on monenlaisessa yhteydessä muiden virastojen ja tuomio-istuinten kanssa. Tieto ja kokemus maan laissa ja oikeudenkäynnissä ovat siis tässäkin suhteessa johtokunnalle tarpeelliset, ja tämä tarve tyydytetään epäilemättä paremmin sen kautta, että yksi johtokunnan jäsen valitaan sanottuin ominaisuuksien nojalla, kuin että johtokunnan täytyy luottaa johonkin alhaisempaan virkamieheen, joka kenties itse vielä on harjoittelemassa“.

Niiden syitten nojalla, jotka Pankinjohtokunta yllämainitussa suhteessa sekä Tیرهتööri Fellman edelläkerrotussa vastalauseessansa täydellisesti ovat esiintuoneet sitä ehdotusta vastaan, että johtokunnan jäsenet määrätäisiin ainoastaan muutamiksi vuosiksi ja ehto yhden jäsenen tiedosta lainopissa poistettaisiin, ovat Pankkivaltuusmiehet ohjesääntö-ehdotuksessansa pysyttäneet nyt voimassa olevat säännökset pankinjohtokunnan kokoonpanosta.

Sittenkuin Pankkivaltuusmiehet täten ovat lausuneet mielipiteensä molemmista komitean ehdotuksen pääkohdista, ryhtyvät Valtuusmiehet esittämään syyt niihin muutoksiin, jotka he ovat tehneet ehdotuksen muissa osissa.

Ehdotus ohjesäännöksi Suomen Pankille.

§ 2. Kuten komitea tämän §:än perussyissä huomauttaa, pitää kotimaisen vekselin, joka Pankissa diskontataan, olla Suomen kansalaisen maksettavaksi hyväksymä tahi myös firman, joka tietysti on maassa asuva. Pankin diskonttausliikettä koskeva kohta jättää kuitenkin

kin tässä sijaa epäilykselle ja on se sen tähden uudestaan laadittu.

Koska avonaisten talletuksien vastaanottamiseen tarvittaisiin, kuten myös Pankinjohtokunta muistuttaa, enemmän virkamiehiä sen tarkkuuden tähden, joka niiden suhteen on noudatettava ja kun Pankille siis tulisi niiden kautta melkoisia menoja ilman vastaavaa hyötyä, on säännös siitä jätetty pois. Tämän johdosta on myös poistettu § 35, joka sisältää tarkempia määräyksiä avonaisista talletuksista.

§§ 6 ja 7 ovat muutetut niiden periaatteiden mukaan, joita Pankkivaltuusmiehet ylempänä jo ovat esittäneet.

Sitä paitsi ovat Pankkivaltuusmiehet pitäneet sopivana, että voimassa olevat säännökset alamaisen ehdotuksen tekemisestä pankintیرهتööriviran uudestaan asettamista varten jäävät entiselleen.

§ 18 on muutoin muuttamatta, paitsi että ruotsalaisessa tekstissä ensimmäisen kohdan lopussa sanat: „obligationer, kuponger och sedlar å utländskt mynt“ sananlaadinan tähden ovat vaihdetut sanoihin „å utländskt mynt lydande obligationer, kuponger och sedlar“.

§ 24. Ruotsalaisen tekstin sana „läckage“, jota ei katsota onnistuneeksi, on muutettu sanaksi „läckning“.

§ 31. Yleishyödyllisiä tarkoituksia varten perustetuille kassoille ja laitoksille myönnetty vapautus kassakreditivimaksun suorittamisesta on, siihen aikaan kuin Pankki vielä oli valtion hoidettavana, saattanut olla kohutuullinen, hallituksen näille kassoille antamana apuna, vaan koska nykyänsä sellaisten kassojen auttaminen liepee Pankin tehtävään ulkopuolella, on säännös siitä neljännestä kohdasta jätetty pois.

§ 37. Tیرهتööri Fellmanin ja kauppias Vaseniusen vastalauseissaan ehdottama säännös, että voimassa olevan ohjesäännön mukaan, kassöörin antama kuitti pankkiin suoritetusta maksusta, ollaksensa todistuksenvoipaa pankkia vastaan on näytettävä asianomaiselle kamreerille

tahi pankkikomisariukselle ja varustettava hänen nimi-
kirjoituksellansa, katsovat Pankkivaltuusmiehet, niinkuin
Pankinjohtokuntakin on huomauttanut, hyvään järjestyk-
seen kuuluvaksi ja myös kassan tarkastamista varten
erittäin tärkeäksi. Määräys voimassa olevan ohjesäännön
122 §:ssä on sen tähden tähän otettu.

§ 38. Koska 49 §:ään on otettu se määräys, että
se johtokunnan jäsen, jolta ei vaadita lainopillisia am-
mattitietoja, on velvollinen pitämään yhtä pääkonttoo-
rin kassaholvin avainta, poistetaan tähän kuuluvat mää-
räykset puheenaolevan §:n viidennestä kohdasta.

§ 40. Viimeinen kohta on muodostettu siihen suun-
taan, että Pankkivaltuusmiesten toimena myös on mää-
rätä ajat, jolloin Pankin pääkonttori pidetään yleisölle
avoinna.

§ 43. Kun määräykset pankkivaltuusmiesten oi-
keuksista ja velvollisuuksista löytyvät voimassa olevan
ohjesäännön II luvussa, ja koska siihen kuuluvia erinäi-
siä täydentäviä erityissäädöksiä annetaan instruktioissa,
on komitea ehdottamastansa ohjesäännöstä sulkenut pois
pankkivaltuusmiesten toimintaa koskevat yleiset mää-
räykset, jotka sitä vastoin ovat sijoitetut ehdotukseen
instruktioiksi. Kun Pankkivaltuusmiehet eivät voi huo-
mata minkäänlaista hyötyä moisesta järjestelystä, vaan
päin vastoin katsovat jotensakin luonnottomaksi, ettei
ohjesääntöön panna minkäänlaisia yleisiä määräyksiä Pan-
kin hallituksen oikeuksista ja velvollisuuksista, niin on
sellaisia säännöksiä otettu puheena olevaan §:ään, joka
vastaa voimassa olevan ohjesäännön 53 §:ää sekä 2 ja 3
kohtaa komitean instruktio-ehdotuksessa. Tämä järjes-
täminen on myös vaatinut luvun päällekirjoituksen muut-
tamista.

§ 44. Komitean ehdotuksen 44 §:ssä säädetään, että
pankinjohtokunnalla on oikeus, olla saapuvilla pankki-
valtuusmiesten kokouksissa ja ottamaan osaa keskuste-
luihin vaan ei päätöksiin, joko kokonaisuudessaan taikka
edustettuna johtokunnan puheenjohtajan tahi jäsenen

kautta, johonka lisätään, että jos kysymys koskee joh-
tokunnan virkatoimia, tahi kun johtokunnan jäsen on
jäävi, alkoon hän kokouksessa olko saapuvilla. Tätä
määräystä, jonka perusteeksi komitea lausuu, että se on
omansa synnyttämään hyvää yhdysvaikutusta pankkival-
tuusmiesten ja johtokunnan kesken on Pankinjohtokun-
takin puolustanut, esittäen, että sen kautta suurempi yk-
simielisyys ja yhteinen edesvastaus pankin hallinnon
suhteen, kuin tähän asti, saataisiin pankkivaltuusmiesten
ja pankinjohtokunnan välillä aikaan. Pankkivaltuusmie-
het sitä vastoin eivät puolestansa voi huomata muuta,
kuin että johtokunnan osanotto valtuusmiesten keskus-
teluihin arveluttavassa määrässä vaikeuttaisi pankkival-
tuusmiesten tehtävää pankin hoidon silmällä pidossa.
Tämän tehtävän mukaan koskevat enimmäkseen asiat, joita
pankkivaltuusmiehet käsittelevät, hoitavan viraston toi-
mien arvostelemista. Varsin vastenluontoista, jopa neu-
vottelujen vapautta ehkäiseväkin olisi siis, jos pankin-
johtokunta saa olla saapuvilla ja ottaa osaa keskustelui-
hin, jotka syntyvät johtokunnan esityksien johdosta tahi
johtokunnan tointen tarkastamisesta, eikä johtokuntakaan
omia virkatoimiaan laiminlyömättä voisi saada tilai-
suutta käydä valtuusmiesten kokouksissa. Mitään tämän
vertaista ei löytyne minkään maan julkisissa laitoksissa.
Kun pankkivaltuusmiehet asioita käydessä saattavat
vaatia pankinjohtokunnalta tietoja ja selityksiä, sekä,
jos tarpeelliseksi ja sopivaksi huomataan, kutsua johto-
kunnan yhteiseen neuvotteluun, jommoisesta johtokunta-
kin voi tehdä esitystä, niin on täten kylliksi huolta pi-
detty siitä, että kaikki asiankohdat ja syyt, jotka voi-
vat vaikuttaa pankkivaltuusmiesten päätökseen, tulevat
heidän tietoon, ja että yksimielisyys ja yhdysvaikutus
saadaan aikaan, sikäli kun se ylipäänsä on mahdollista.
Näiden syiden nojalla ovat Pankkivaltuusmiehet pyyhki-
neet 44 ja 45 §§ komitean ehdotuksesta ja puheenaole-
vaan §:ään ottaneet yleisen säädöksen yhteisistä ko-
kouksista.

§ 45 vastaa muutoin komitean ehdotuksen 43 §:ää, paitsi että toiseen kohtaan on voimassa olevasta ohjesäännöstä otettu määräys johtokunnan velvollisuudesta pankkivaltuusmiehille ilmoittaa, koska he katsovat tarpeelliseksi jonkun johtokunnan jäsenen kautta paikalla tarkastuttaa pankinkonttorin toimia.

§ 46 sisältää samaa kuin ensimmäisen kohdan loppupuoli komitean ehdotuksen 44 §:ssä.

§§ 47 ja 48 ovat muuten yhtäpitävät 46 ja 47 §§:äin kanssa komitean ehdotuksessa paitsi, että 46 §:n viimeinen kohta on muutettu 47 §:ään, kuitenkin vähän toisenlaiseksi laadittuna, siitä syystä, että 48 §:ään on voimassa olevasta ohjesäännöstä pantu määräys johtokunnan lainoppineen jäsenen velvollisuudesta kirjoittaa pohjakirja, sekä toisen jäsenen tehtävästä pitää hallussansa holvin ja pankin arvopaperein säilytyshuoneen avaimet.

§ 51. Vastaava § 50 komitean ehdotuksessa säätää että, kun ylimääräisen virkamiehen asettamista varten tarvitaan rahanmääräys yli Pankin vuosirahan-säännön, saavat pankkivaltuusmiehet päättää ainoastansa rahanmääräyksestä. Vaan koska rahanmääräyksen myöntäminen, sittenkin johtokunta jo on ottanut ylimääräisen virkamiehen, jäisi ainoastansa tyhjäksi muodon asiaksi ja rahanmääräys-asiaa siis ei voida tutkia muutoin kuin yhdessä kysymyksen kanssa, onko ylimääräisen virkamiehen asettaminen tarpeellinen, niin on § tähän suuntaan muutettu, ja siihen lisätty, että kaikki asiat, jotka koskevat rahanmääräyksiä yli vuosirahan-säännön, ovat lykättävät pankinvaltuusmiesten tutkittaviksi ja päätettäväksi.

§ 56 vastaa komitean ehdotuksen 55 §:ää.

Kolmannelta kohdasta ovat kuitenkin sanat „jos tarvis vaatii“ jätetyt pois. Sillä sijaista viran hoitamiseen tarvitaan aina, kun pankkikomissarius vaikka lyhyemmäksi ajaksi nauttii virkavapautta.

Seuraavakin kohta on poistettava, koska Pankkivaltuusmiehet katsovat hyvään järjestykseen kuuluvaksi,

että valtuusmiehet käyttävät kaikki asiat, jotka koskevat virkavapauden myöntämistä johtokunnan jäsenelle tai pankkikomissariuselle sekä sijaisten määräämistä niille. Asianmukaisempaa lieneekin antaa tulkittavaksi sille virastolle, joka pankin hoitoa valvoo, kuin sille, joka pankkia hoitaa, voidaanko virkavapautta myöntää johtokunnan jäsenelle tai pankkikomissariuselle, ja sopiiko viran hoitajaksi määrätä se henkilö, joka on siihen ehdotettu, ilman että siitä syntyy häiriötä asiain säännöllisessä menossa Mitään haittaa ei ole tämä nykyään noudatettu järjestys Pankkivaltuusmiesten tietien tuottanut.

§ 57 on 56:na komitean ehdotuksessa.

Voimassa olevan ohjesäännön mukaan maksavat johtokunnan jäsen ja pankkikomissarius sairauden kohtauksissa itse sijaisensa palkkion, jota vastoin Pankin varoilla kustannetaan sijaista ainoastansa Pankin palvelusmiehelle ja palvelijalle, joka nauttii virkavapautta sairauden tähden, ja joiden palkka-edut eivät sietäisikään vähentämistä sijaisen palkkaamiseksi. Kun samoilla syillä ei voitane puolustaa puheena olevan edun ulottamista Pankin virkamiehiin, on voimassa oleva määräys asiasta säilytetty ja § siihen suuntaan muutettu.

§§ 59 ja 60 (§§ 58 ja 61 komitean ehdotuksessa).

Mitä tulee satunnaisten palkkioiden jakamiseen ja aikain määräämiseen diskonttokomiteain kokouksia varten, ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet nykyään siitä voimassa olevat säännökset sopivammiksi kuin komitean ehdottamat.

§ 64 (komitean ehdotuksen § 63) on pysytetty muuten muuttamatta, paitsi että tilintarkastajain kokoontumis-aika on määrätty ensi arkipäiväksi Huhtikuussa, aivan sen mukaan, mitä Armollinen asetus Joulukuun 22 p:ltä 1882 erinäisistä muutoksista voimassa olevassa ohjesäännössä Suomen Pankille, siitä määrää.

§ 66 (§ 65 komitean ehdotuksessa) sisältää tilintarkastajain tehtävistä melkein samaa kuin voimassa olevan

ohjesäännön § 115. Komitea ei kuitenkaan ole huomannut syytä olevan siihen, että tilintarkastajain tulisi tarkastaa, ovatko Pankin virka- ja palvelusmiehet virassaan noudattaneet voimassa olevia säännöksiä ja heille annettuja määräyksiä. Vaan koska Pankkivaltuusmiehet eivät tässä kohdin voi suostua komitean mielipiteeseen, on §:ään otettu tämäkin kohta edempänä mainitusta 115 §:stä.

§ 69 (§ 68 komiteaehdotuksessa).

Kolmanteen kohtaan on tehty se muutos, että, kun ylimääräinen inventeraus huomataan tarpeelliseksi, mutta pankkivaltuusmiehet tahi johtokunnan jäsen ei voi sitä toisesta tai toisesta syystä toimittaa, niin saavat ainoastansa pankkivaltuusmiehet määrätä toista henkilöä toimittamaan sellaista inventerausta.

Ehdotus instruktioniaksi Suomen Säätyjen Pankkivaltuusmiehille.

Vaikk'eivät Pankkivaltuusmiehet ole voineet yhtyä komitean sen ehdotuksessa Suomen Pankin ohjesäännöksi tekemiin muutoksiin Pankin hallituksen ja hoitavan viraston suhteen, ovat Valtuusmiehet kuitenkin pääasiallisesti säilyttäneet komitean noudattamaa järjestelyä ja sen toimittamaa voimassa olevan ohjesäännön uudestansa laatimista ja siihen sovittaneet ne muutokset, joista tässä edellä esitetyissä perussyissä on selkoa tehty. Komitean ehdotus instruktioniaksi Suomen Säätyjen Pankkivaltuusmiehille on sitä vastoin niin läheisessä yhteydessä aiotun pankkivaltuusmieslaitoksen uudestaan muodostamisen ja valtuusmiesten valiokunnan kanssa, että tämä ehdotus, kun Pankkivaltuusmiehet ovat hylänneet sanotun muodostamisen, ei sovellu pohjaksi Valtuusmiesten tekemälle instruktioni-ehdotukselle. Viimeksi mainittu ehdotus sisältää kaikki ne määräykset, joita tavataan ohjesäännössä Tammikuun 15 p:ltä 1883, jos kohta toisessa järjestyksessä ja osaksi muutetussa sanan muodossa, jonka ohessa muutamat määräykset, jotka enimmäen koskevat

pankkivaltuusmiesten työjärjestystä, sen johdosta ovat saaneet sijansa instruktioissa.

Sitä paitsi ovat seuraavat lisäykset ennestään löytyviin säännöksiin huomattavat tarpeelliseksi:

§ 2 sisältää viittauksen valtiopäiväjärjestyksen määräykseen, että valittuin valtuusmiesten tulee astua toimeensa Valtiosäätyjen vielä ko'ossa ollessa. Sopivinta lienee, että eroavat pankkivaltuusmiehet laittavat kutsutun ensimäiseen kokoukseen.

§ 3 Komitean ehdotuksesta on tähän otettu se määräys, että Pankkivaltuusmiesten pitää ensimmäisessä kokouksessansa joka vuosi valita keskuudestansa puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, sekä että ratkaiseminen, jos äännet vaalissa lankeavat tasan, on tapahtuva arvanheitolla.

§ 8. Koska voimassa olevasta instruktioista puuttuu määräys siitä, kuinka on meneteltävä, jos jonkun säädyn kaikki varajäsenet ovat estetyt, säädetään, että sellaisessa tapauksessa on jonkun toisen säädyn varajäsen astuva sijaan. Samanlainen säännös löytyi Armolisen asetuksen Joulukuun 10 p:ltä 1867 10 §:ssä, koskeva Suomen Pankin hallitusta ja hoitoa.

Helsinki Tammikuun 19 p. 1885.

F. W. G. Hjelt.

F. Stjernvall. L. Lindelöf. A. Meurman.

J. L. Snellman.

Vastalause.

Sen johdosta mitä pankkivaltuusmiehet ovat esittäneet kysymyksestä, oliko taito molemmissa kotimaisissa kielissä, tahi pitäisikö sen olla, kelpaavaisuuden ehto virkain ja palveluksen saamiseksi Suomen Pankissa, ovat allekirjoittaneet, jotka asiaa käytettäessä ovat lausuneet toisten valtuusmiesten mielipiteistä eriävän ajatuksen, katsoneet velvollisuudeksensa huomauttaa, että voimassa olevassa Suomen Pankin ohjesäännössä ei määrätä mitään muita kelpaavaisuuden-ehdoja virkain ja palveluksen saamiseksi Pankissa, kuin että yhdellä johtokunnan jäsenellä pitää olla todistettu tieto ja kokemus maan laissa ja oikeudenkäynnissä. Asiain näin ollen ei Hallituksen julistamia asetuksia kelpaavaisuudesta valtion virkoihin ja palvelukseen voitane katsoa koskevan pankkia, varsinkin kun muussa tapauksessa mainitut, hallinnollista tietä ilmestyneet asetukset muuttaisivat säätylain. Taito maan molemmissa kielissä voi tosin, kuten Pankinjohtokunta on muistuttanut, tuskin puuttua kaikilta niiltä virka- ja palvelusmiehiltä, joiden toiminta saattaa heidät yhteyteen yleisön kanssa, vaan toimia löytyy myös, joissa sellainen taito on aivan vähä-arvoinen verrattuna muihin ominaisuuksiin. Täydellä syyllä voitane sentähden jättää pankkihallinnolle toimenpito siitä, että pankin todellisista tarpeista ja eduista tässä niinkuin muissakin suhteissa asianmukaisesti pidetään huolta.

Tähän katsoen ja koska, kuten jo osoitettiin, ohjesääntö, paitsi mitä tulee mainittuihin tirehtöörivirkoihin, syystä kyllä ei sisällä minkäänlaisia määräyksiä kelpaa-

vaisuudenehdoista pankin virkamiehille, katsomme erityisen säännöksen Ruotsin ja Suomen kielten taidosta, osoitettu määrättyillä tutkinnoilla, vast'edeskin sitä enemmän tarpeettomaksi, kun tämä taito nykyään itse teossa on paljo yleisempi kuin ennen. Saattaisipa moinen säännös olla vahingollinen pankille, jos sen kautta estettäisiin sellaisten henkilöin ottaminen pankin palvelukseen, joiden tieto pankki- ja asioimistoimissa muuten olisi tietty ja tunnustettu, vaan jotka mahdollisesti eivät olisi halullisia suorittamaan muodollisia opinnäytteitä yliopiston tahi lyseon opettajan edessä. Kun pankin tarkoitus on kokonaan käytännöllistä laatua, niin ei myöskään, mielestämme, sitä koskeva lainsäädäntö saisi puuttua yksityisseikkoihin, jotka pikemmin vaikeuttavat, kuin edistävät tarkoituksenmukaista hallintoa.

F. Stjernvall.

L. Lindelöf.

**Pankkivaltuusmiesten tekemät muutokset sitä varten
asetetun komitean ehdottamaan**

„Ohjesäännöksi Suomen Pankille.“

I Luku.

Yleisiä määräyksiä.

§ 1.

Suomen pankilla, joka jääpi olemaan Suomen Säätyjen takuun ja hoidon alla, on tarkoituksena pidättää maan raha-asiat vakavalla ja tukevalla kannalla sekä edistää ja helpottaa raha liikettä maassa.

§ 2.

Pankin toimeen kuuluu:
antaa ulos pankkiseteliä;
sisään- ja ulosvaihtaa pankin seteliä ja metalli-rahaa; ostaa ja myydä kultaa ja hopeata sekä ulkomaan rahaa; ostaa ja myydä valtiopaperia ja obligationia, kupongia sekä ulkomaan seteliä, vekseliä ja maksun-osoituksia;
myydä maksun-osoituksia, maksettaviksi siellä, missä pankilla on konttori tai asioimisto;
diskonttaa vekseliä, jotka maassa asuva Suomen kansalainen tai firma on hyväksynyt maksettavaksi, sekä muitakin samaten omassa maassa maksettavia kreditipaperia;
myöntää raha-lainoja määrä-ajaksi panttia vastaan ja-loissa metalleissa ja sellaisissa valtiopaperissa, obli-

*) Nämä muutokset osoitetaan vinokirjaimilla.

gationissa, osakkeissa, kiinnitetyissä velkakirjoissa ja muissa arvopaperissa tai tavaroissa, joita voi helposti myydä;

myöntää kassakreditiviä sekä kiinnitystä vastaan kiinteässä omaisuudessa että edellisessä momentissa mainittuja panttia, paitsi tavaroita vastaan;

vastaanottaa raha-panoksia, kuitenkin ilman korkoa;

toimittaa kassauksia;

vastaanottaa talletettavaksi asiakirjoja, arvopaperia ja kalleuksia sinetillä varustettuina.

Pankille kuuluvista toimista valtion puolesta sekä Längman'in testamenttirahaston hoidosta on erittäin säädetty.

§ 3.

Pankin rahastot ovat:

Kanta-rahasto, jonka tulee olla kymmenen miljoonaa markkaa ja joka on sen suuruisena pysytettävä;

vara-rahasto, jonka tulee nousta viiteen miljoonaan markkaan; pankin kiinteistöjen ja kaluston arvoa sekä epävarmoja saamisia siihen lukematta.

§ 4.

Jos pankin liike on tuottanut tappiota, on tämä suoritettava pankin käyttämättömistä voittovaroista. Jol-eivät nämät riitä tähän tarpeeseen, on jäännös panttava vararahaston tiliin. Jos joku osa vara-rahastosta näin on käytetty tappion suorittamiseksi, on pankin voitto seuraavana vuonna etupäässä käytettävä saattamaan rahasto säädettyyn määräänsä.

Tätä ennen myönnetyt vuotuiset rahan-määräykset hulluinhoitoon, realikouluihin ja erinäisiin laitoksiin maanviljelyksen edistämiseksi sekä valtiokonttorin palkkaamiseksi ovat toistaiseksikin maksettavat säädetyillä summilla, vaikka ei pankin liike olisikaan edellisenä vuonna tuottanut voittoa.

§ 5.

Pankin pää-omaa, joka nousee ylitse sen, mitä on kanta- ja vararahastoksi määrätty, käyttävät Säädyt.

§ 6.

Pankin hoitoa valvovat Suomen Säätyjen Pankki-
valtuusmiehet, jotka ynnä heidän varamiehensä kanssa va-
litaan valtiopäiväjärjestyksen määräämällä tavalla.

§ 7.

Pankin hallintoa pitää Suomen Pankin Johtokunta. Johtokuntaan kuuluu puheenjohtaja ja kaksi jäsentä. Puheenjohtajan nimittää Senatin Talous-Osaston esityksestä Keisari-Suuriruhtinas.

Jäsenet, joista yhdellä pitää olla todistettu tieto ja kokemus maan laissa ja oikeudenkäynnissä, nimittää myös Keisarillinen Majesteetti; jonka tähden, kun joku sellainen virka joutuu avonaiseksi, Pankki-
valtuusmiesten tulee, säännöllisesti julistetun viidenkymmenenkuuden päivän hakemusaajan kulluttua, tehdä alamainen virka-ehdotus ja siihen asettaa kolme hakijoista, siinä järjestyksessä, jossa Valtuusmiehet katsovat heidät taitaviksi ja tottuneiksi sekä virkaan sovelijaisiksi, jonka jalestä, ja sittenkuin Valtuusmiehet ovat lähettäneet virka-ehdotuksen, josta ei saa valittaa, Senaatin Talous-Osastoon, sekä Talous-Osasto on alamaisen lausunnon asiassa antanut, Hänen Majesteettinsa nimittää yhden ehdotetuista.

§ 8.

Pankin pääkonttoori on Helsingissä, jota paitsi se pitää haara-konttooria Turussa, Wiipurissa, Waasassa, Oulussa, Kuopiossa, Porissa, Tampereella ja Pietarissa. Haarakonttooriin asettamisesta muihin paikkoihin maassa tahi niiden lakkauttamisesta määrätköön pankki-
valtuusmiesten esityksestä Senatin Talous-Osasto.

§ 9.

Pankin haarakonttooria hoitaa pankkikomisarius.

Pankkikomisariuksen virat ovat, kun avonaisiksi joutuvat, tavallisessa järjestyksessä ilmoitettavat ja kuulutettavat haettaviksi viidenkymmenenkuuden päivän kuluessa johtokunnan luona, joka ehdolle panee kolme hakijoista siinä järjestyksessä, kuin johtokunta katsoo ne virkaan sopiviksi. Ehdotuksen, josta ei saa valituksia tehdä, sekä kaikki hakemuskirjat lähettää johtokunta pankki-
valtuusmiehille, jotka sitten oman lausuntonsa ohessa jättävät asian Senatin Talous-Osastolle, joka virkaan asettaa yhden ehdolle pannuista.

§ 10.

Haarakonttooreihin maassa tulee pankki-
valtuusmiesten, sittenkuin asianomainen pankkikomisarius on antanut lausuntonsa, ja johtokunta on tehnyt esityksen asiassa, määrätä vuosittain kaksi valiomiestä ja niille yhtä-
monta varamiestä.

Valiomiehet ynnä pankkikomisariuksen kanssa muodostavat Diskontokomitean kaikkien asioiden käsittelemiseksi, jotka koskevat diskontausta, koti- ja ulkomaan vekselien ostoa, maksun-osoituksia sekä lainojen ja kasakreditivien myöntämistä.

§ 11.

Pankin kirjat ja tililaskut ovat pidettävät, sekä tilin-päätös tehtävä niiden perusteiden mukaan, jotka pankki-
valtuusmiehet, johtokunnan ehdotuksesta, ovat säätäneet.

Pankin tilit ovat päätettävät kalenterivuoden lopussa.

Kultakin kuukaudelta tulee johtokunnan teettää pankin asemasta bilansi, joka on lähetettävä pankki-
valtuusmiehille sekä julaistava maan virallisissa sanoma-lehdissä.

Johtokunnan tulee vuosittain maaliskuussa antaa kertomus pankin tilasta, liikkeestä ja hoidosta edellisessä vuonna. Vuosikertomus on painosta julaistava.

§ 12.

Pankin tilintarkastuksen toimittavat vuosittain Suomen Säätyjen tilintarkastajat, jotka valitaan varamiehinneen siinä järjestyksessä kuin valtiopäiväjärjestys määrää.

§ 13.

Kaikkien virastojen tulee pankille antaa laillista ja kiireistä apuaan, ja ovat johtokunta, asiamies ja pankkikomisarit oikeutetut tätä kirjallisesti pyytämään.

Asianomaisen kuvernörin tulee myöskin, johtokunnan pyynnöstä, määrätä sopiva henkilö, pankin varoista maksettavaa kohtuullista palkkiota vastaan, valvomaan pankin oikeutta ja ajamaan sen puolta riita-asioissa, jotka tulevat esiin ali-oikeuksissa muualla kuin Helsingissä. Jos asia kuuluu Hovioikeuden alle, ajaa sitä hovioikeuden kanneviskaali.

§ 14.

Asiat ja riidat, joissa pankki on haastettu vastajaksi, käsittelee ja päättää Helsingin raastuvan-oikeus.

Pankki on vapautettu maksamasta vetomis- ja revisioni-rahoja.

§ 15.

Kun nostetaan kysymys muutoksesta pankin palkka-säännössä ja pankki-valtuusmiehet pitävät sitä tarpeen vaatimana, on asia jätettävä Senatin Talous-Osaston päätettäväksi.

Jos toisenlaista muutosta tahi lisäystä ohjesäännössä valtiopäivien väli-ajalla katsotaan välttämättömän tarpeen vaatimaksi, tehkööt pankkivaltuusmiehet siitä esityksen Keisarille-Suuriruhtinaalle, joka, jos pankkivaltuusmiesten ehdotus otetaan armolliseen huomioon, vahvistaa sen noudatettavaksi.

Asetus, joka semmoisessa järjestyksessä on annettu, on jätettävä Säätyjen hyväksyttäväksi, jos se on pysyvä voimassa kauemmin kuin ensituleviin valtiopäiviin saakka.

§ 16.

Pankkivaltuusmiesten esitys hallitukselle on kokonaisuudessaan joko hyväksyttävä tahi hyljättävä.

§ 17.

Tätä ohjesääntöä muuttaessa, noudatettakoon, paitsi 16:nnessä §:ssä mainituissa tapauksissa, mitä yleisen lain säätämistä on määrätty. Ehdotusta sellaiseksi muutokseksi tehkööt joko Keisari-Suuriruhtinas tahi Säädyt.

II Luku.

Pankin seteli-annosta.

§ 18.

Koko määrä liikkeessä olevia Pankin seteliä saa korkeintaan kahdellakymmenellä miljoonalla markalla nousta pankin seteliannon vakuudeksi omistamien arvoaineiden yli, joihin luetaan ei ainoastaan pankin metallikassa ja hopea, vaan myöskin pankin varmat saatavat sen ulkomaalaisilta asiamiehiltä sekä pankille kuuluvat ulkomaan rahassa maksettavat obligationit, korkoliput ja setelit.

Liikkeessä olevina setelinä pidetään myöskin ne summat, jotka ovat pankissa ottamattomina myönnettyistä kassakreditiveistä, sekä pankin muut vaadittaissa maksettavat sitoumukset.

Jos asianhaarat välttämättömästi vaativat, olkoon Senatin Talous-Osaston vallassa, pankkivaltuusmiesten esityksen mukaan, myöntää, että se summa, jolla pankin setelit yllämainitun säännöksen nojalla saavat nousta pankin seteli-annon vakuudeksi löytyvien arvoaineiden yli, tarpeen mukaan lisätään jopa viidellä miljoonalla markalla.

Asetus, joka sitä varten on annettu, on kuitenkin jätettävä Säätyjen tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi, jos se on aiottu pysymään voimassa vielä ensi valtiopäivienkin jälkeen.

§ 19.

Metallikassana pidetään:
Suomen kultaraha;
pankin rahapajassa oleva kulta;
ulkomaan kultaraha, ja
mynttämätön kulta.

Pankin metallikassaa ei saa kestävästi pitää alla kahdenkymmenen miljoonan markan.

Metallikassan vahvistamiseksi on Keisarilla-Suuri-ruhtinaalla valta pankkivaltuusmiesten esityksestä, ta'ata Säätyjen puolesta korkeintaan kymmenen miljoonan markan suuruisen ulkomaalaisen lainan tahi kreditin.

§ 20.

Pankki on velvollinen sekä pää- että haarakonttorissaan maassa, vaadittaessa lunastamaan setelinsä maassa käyväällä rahalla.

Jos suurempi summa yht'aikaa tuodaan haarakonttoriin lunastettavaksi, viipyköön setelien vaihto, kunnes kassanlisäys metallirahassa pääkonttorista joutuu saapumaan.

§ 21.

Pankinseteli, joka on rikkinäinen, on lunastettava, kun joko molemmat allekirjoitukset ja toinen numero, tahi oikeanpuolinen numero ja joku osa allekirjoituksista kiinni toisissaan jätetään sisään, ja setelin nimellisarvoa voidaan varmuudella huomata. Mutta jos tässä tahi muussa kohden syntyisi epäluuloa setelin kelpaavaisuudesta, on pankkivaltuusmiesten vallassa, johtokunnan esityksestä, päättää, lunastaako pankki sellaisen setelin.

§ 22.

Johtokunnan tulee ryhtyä tarpeellisiin toimiin setelinvalmistusta varten; mutta tärkeimmissä kysymyksissä, tahi jos asia vaatii erityistä rahanmääräystä pankin varoista, tulee johtokunnan kuitenkin jättää asia pankkivaltuusmiehille.

§ 23.

Setelien nimellis-arvosta, sanansisällöstä, muodosta ja ulkonäöstä on erittäin säädetty.

III. Luku.

Pankin lainausliikkeestä ja muusta toimesta.

§ 24.

Lainoja älköön myönnettäkö panttia vastaan tavaroissa, jotka joko pahentuvat tahi ovat vuotamisen alaisia.

Takausta vastaan yksistään ei myönnetä lainoja eikä kassakreditiviä, mutta pantti tahi kiinnitys vahvistettakoon takauksella.

§ 25.

Pantattu tavara, jota ei pankissa talleteta, on panttava varmaan talletuspaikkaan, ja siellä pidettävä sitä varten määrätyn maistratin jäsenen, kruununvoudin tahi pankin hyväksymän henkilön, yhtiön tahi viraston huostassa ja hoidon alla. Hoitaja antakoon tavaran paljoudesta ja laadusta sekä talletuspaikan asemasta, laadusta ja keinosta millä sitä suljetaan, pankille todistuksen sekä sitoumuksen, ettei hän muuten kuin todistuksen takaisin saatuansa tahi johtokunnan erityisen määräyksen mukaan anna tällä tavalla talteen otettua tavaraa tahi osaa siitä ulos. Johtokunta saa oikeuttaa haarakonttooria tahi asioimistoa antamaan sellaista määräystä.

Puutavarat, jotka pankille pantataan, olkoot kuitenkin ladottuina tapuleihin, tahi avonaisiin vajoihin, sillä ehdolla että varastopaikka panttaus-ajaksi pankille vuokrataan sekä sopivissa kohdissa muuten otetaan huomioon mitä edellisessä momentissa on säädetty. Sen, jonka tulee semmoista panttia hoitaa ja pitää silmällä, on asia ryhtyä tarpeellisiin toimiin pantin varmaa säilyttämistä ja valvomista varten.

Kaikki yllämäärätyistä toimista syntyneet kustannukset ja menot pantin vakuuttamisesta maksaa lainan-ottaja.

§ 26.

Johtokunta on oikeutettu laina-ajalla tarkastamaan panttia, jota ei pankissa talleteta. Jos se huomataan olevan tallella ja kajoamattomana, maksaa pankki sellaisen tarkastuksen kustannukset, mutta muussa tapauksessa suorittaa ne lainan-ottaja.

Jos pantattuun tavaraan, jota ei pankissa talleteta, on laina-ajalla koskettu, on laina kohta langennut maksettavaksi.

§ 27.

Jos panttia tahi kiinnitystä ei enää pidetä luotettavana vakuutena, tulee lainan-ottajan, johtokunnan vaatimuksesta, toimittaa sellainen täytetäkaus, jonka Johtokunta tarkoitusta varten hyväksyy. Jollei hän sitä te'e määrä-ajan kuluessa, on laina kohta langennut maksettavaksi.

§ 28.

Joka vuosi Tammikuussa ja myöskin toiseen aikaan, kun syytä siihen ilmaantuu, tulee johtokunnan asianomaiselta tuomarilta tahi raastuvanoikeudelta pyytää tietoja, onko omistusoikeuden puolesta tahi muussa suhteessa kiinteistö, jossa pankilla on kiinnitys-vakuutus, joutunut semmoisten muutosten alaiseksi, joka voisi koskea pankin oikeutta.

§ 29.

Jollei lainaa tahi kreditivi-velkaa määrättyinä maksupäivänä suoriteta, on pankki oikeutettu, lainan-ottajaa kuulematta, myymään pantti.

§ 30.

Pankille pantattu kiinteä tahi irtain omaisuus, joka

pakollisesti myydään, saa pankki oikeutensa turvaamiseksi ostaa itselleen, mutta se on viipymättä uudestaan myytävä.

§ 31.

Korko lainasta luetaan siitä päivästä, jolloin laina nostetaan.

Kassakreditivistä maksaa kreditivin ottaja korkoa jokaisesta ulosotetusta summasta siitä päivästä, jolloin se nostetaan. Sisäänpannuista varoista, jotka eivät saa nousta yli sen määrän, jota kreditivistä on käytetty, maksaa pankki kreditivin ottajalle yhtä suuren koron seuraavasta arkipäivästä sen jälkeen kuin sisäänpano tapahtui.

Kreditivero suoritetaan edeltäkäs määrättyllä prosentilla vuodessa kreditivisummasta.

Jos kreditivin ottaja on kuollut, voi johtokunta oikeuttaa hänen oikeudenomistajaansa käyttämään kreditiviä jälellä olevalla ajalla. Sellaisessa tapauksessa ei suoriteta uutta kreditivi-veroa.

§ 32.

Pisimmän maksuajan lainoille ja kreditiveille, joita pankki antaa, sekä koto- ja ulkomaan vekseleille ja muille kreditipaperille, joita pankki diskonttaa, määräävät pankki-valtuusmiehet.

Pankin korkomäärän ja kreditiviveron sekä palkkion maksun-osoituksista Suomen rahassa, talletavaran säilytyksestä sekä kassauksista vahvistavat myös pankki-valtuusmiehet johtokunnan esityksestä.

Pankin kursit ulkomaan vekselien ja maksun-osoitusten ostoa ja myymistä varten sekä mynttämättömän kullin ja hopean oston ja myynnin, obligationien, korkolippujen, ulkomaan setelien ja ulkomaan rahojen hinnan määrää johtokunta.

§ 33.

Pankki-valtuusmiehet saavat myöntää pankin velalli-

sille niitä helpotuksia ja huojuksia, joita ovat asiahaarat voivat vaatia, päättää pankin velallisten akordiehtotuksista, sekä ratkaista mitkä pankin saamiset epävarmoina ovat särekeesta siirrettävät tahi tileistä poistettavat.

§ 34.

Maksun-osoitukset sekä todistus talletetuista rahoista tahi tavaroista voidaan tavallisessa järjestyksessä kuollettaa samalla lailla kuin vekseleistä on sanottu, jonka jälkeen maksun-osoituksen tahi talletus-todistuksen määrä tahi sisäänpano asianomaisille suoritetaan.

§ 35.

Pankin vekselien, maksun-osoitusten ja talletettujen rahojen ja tavaroiden todistusten suhteen ei ole noudatettava tavallisia velkakirjoja varten laissa säädetty vanhentumis-aika.

Pankki voi kuitenkin sanoa ylös talletettavaksi jätetty tavara pois otettavaksi, jos siihen syytä ilmaantuu. Jollei tallettavaraa kuitenkaan oteta ulos, voi johtokunta kuuden kuukauden kuluttua siitä kun talteenpanija tahi hänen oikeuden omistajansa on saanut toteennäyttävän tiedon johtokunnan päätöksestä, tahi ilmoitus siitä on ollut kolme kertaa maan virallisissa sanomalehdissä, ryhtyä niihin toimiin, joita asian haarat saattavat vaatia.

§ 36.

Pankin kurssien tulee olla naulattuina sopivilla paikoilla sekä pää- että haarakonttooreissa ja ilmoitettuina maan virallisissa sanomalehdissä.

Kuulutus, jonka pankki julkaisee, olkoon myös, saadaksensa laillisen todistusvoiman, ilmoitettu maan virallisissa lehdissä.

§ 37.

Kassöörin antama kuitti pankkiin suoritetusta maksusta, ei ole todistuksenvoipa pankissa eikä sitä vastaan,

jollei se ole asianomaiselle kamreerille tahi pankkikomisariorukselle näytetty ja hänen allekirjoittamansa.

IV Luku.

Pankin rahavarain hoidosta.

§ 38.

Jokaisella kasöörillä pankissa on hoidossaan erityinen käsikassa, jonka suuruutta pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä määräävät.

Pääkonttoorin vekselisalkku säilytetään johtokunnan holvissa.

Pankin muut rahavarat ja arvopaperit säilytetään syttymättömissä holveissa varustettuina kahdella erilaisella lukolla, joitten avaimet ovat pääkonttoorissa yhdellä johtokunnan jäsenellä ja kasöörillä tahi kamreerilla, mutta haarakonttooreissa pankkikomisarioruksella ja kasöörillä kullakin omansa.

Kaikki rahan tahi mynttämättömän kullin tahi hopean otot holvista ja panokset holviin ovat sekä pää- että haarakonttooreissa merkittävät erityiseen holvissa säilytettyyn kirjaan.

Niiden pankin virka- ja palvelusmiesten, joilla on pankin holvin tahi kassakaapin avaimet, tulee, kun he lähtevät kaupungista, jättää avaimet sinetillä varustettuina pankin toiselle, paikalla olevalle virkamiehelle, johtokunnan määräyksen mukaan.

§ 39.

Pankin pää- tahi haarakonttoori sekä siellä talletetut arvo-aineet ovat muutettavat, kun pankin turvallisuus sitä vaatii, toiseen paikkaan maassa, jonka Senatin Talous-Osasto, pankkivaltuusmiesten ehdotuksesta, määrää.

V Luku.

Pankin konttooreista, asioimistoista ja asiamiehistä.

§ 40.

Liike pankin sekä pää- että haarakonttooreissa maassa käsittää 2:ssa § mainitut toimet, kuitenkin ei oteta asia- eikä arvopaperia eikä kalleuksia tallettavaksi haarakonttooreissa, joiden muutenkin tulee toimissaan noudattaa niitä ohjeita, joita pankkivaltuusmiehet tai johtokunta lainojen ja kreditivien myöntämisestä sekä yleensä liikettä varten määräävät.

Pankin haarakonttoori Pietarissa vaihtaa sisään ja ulos Venäjän rahaa, myy maksun-osoituksia Suomen rahassa lunastettavaksi pankin konttooreissa maassa, lunastaa maksun-osoituksia, joita ne ovat ulosantaneet konttoorin maksettavaksi, sekä toimittaa yleensä ne tehtävät, joita johtokunta saattaa konttoorille uskoa.

Ajat, jolloin pankin pää- ja haarakonttoorit ovat yleisölle auki, määräävät pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä.

§ 41.

Asioimiston asettaminen tai lakkauttaminen maassa on pankkivaltuusmiesten päätettävissä.

Asioimiston vallan ja toimen laajuuden ja laadun, sen hoitamistavan, palkkion siitä sekä sen takuun, joka on annettava asioimistolle uskotuista varoista, määräävät pankkivaltuusmiehet, johtokunnan esityksestä. Älköön asioimistoa kuitenkaan oikeutettako ostamaan ulkomaan tai diskonttamaan kotimaan vekseliä tai myöntämään lainoja tai kassakreditivejä, ilman johtokunnan määrystä jokaisessa erityisessä tapauksessa.

Asioimistoa hoitaa asiamies, jonka johtokunta asettaa ja erottaa.

§ 42.

Pankkivaltuusmiesten vallassa on määrätä asiamies-

ten ottamisesta tai ylössanomisesta ulkomaalla sekä päättää niistä ehdoista, joista sellaisen asiamiehen kanssa voidaan suostua.

VI Luku.

Pankkivaltuusmiehistä sekä Pankin johtokunnasta ja virkamiehistä.

§ 43.

Pankkivaltuusmiesten tulee, Säätäjien puolesta ja tämän ohjesäännön sekä sen instruktioin mukaan, jonka ovat Säädäjiltä saaneet, valvoa pankin hallintoa tavalla, joka pankin järjestyksen, vakuuden, pysyvyyden ja vaurastuksen edistämiseen vaatii.

Niin muodoin tulee pankkivaltuusmiesten:

antaa tarpeellisia määräyksiä pankin varojen sijoittamisesta sen ulkomaisten asiamiesten luona ja obligationeihin sekä pankin liikkeestä muissakin suhteissa; tapahtuneitten tai varottujen valtiollisten taikka taloudellisten selkkausten johdosta antaa ne määräykset tai ryhtyy niihin toimiin, joita pankin vakuus saattaa vaatia.

§ 44.

Kun pankkivaltuusmiehet katsovat syytä siihen olevan, kutsukoot valtuusmiehet johtokuntaa yhteiseen kokoukseen neuvottelemaan tärkeämmistä asioista. Jos johtokunta haluaa sellaista neuvottelua, tehköön siitä esityksen pankkivaltuusmiehille. Näissä kokouksissa laatii valtuusmiesten sihteeri pöytäkirjan.

§ 45.

Johtokunnan velvollisuudet ovat: kreditiä myöntäessä sekä yleensä pankin liikkeessä noudattaa tarpeellista varovaisuutta;

tarkasti seurata liikettä pankin haarakonttooreissa ja asi-
oimistoissa, jonkatähden johtokunnan puheenjohta-
jan tahi yhden jäsenistä ajoittain tulee, *sittenkuin
johtokunta on pankkivaltuusmiehille siitä tehnyt esityk-
sen*, paikalla tarkastaa konttoorin toimia;

pitää silmällä, että lainha'ut ja oikeudenkäynnit huoli-
mattomia velallisia ja niskoittelevia toimitsioita vas-
taan vitkailematta pannaan alkuun ja ajetaan pe-
rille, sekä että pankin kaikki virkamiehet ja pal-
veliat huolellisesti täyttävät tehtävänsä;

ottaa noudatettavaksensa mitä tämä ohjesääntö sisältää
tahi mitä vast'edes tulee säädettäväksi sekä niin
toimia, että pankin liikkeen eri aloilla aina pide-
tään silmällä pankin turvallisuutta ja etua.

§ 46.

*Johtokunnan tulee sitä paitsi asioissa, jotka ovat pank-
kivaltuusmiesten käytettävät, antaa lausuntoja ja muutoin
antaa pankkivaltuusmiehille kaikki ne tiedot ja selitykset,
joita he pitävät tarpeellisina vaatia, sekä pitää pankki-
valtuusmiesten saatavissa pankin kirjat, tilit ja muut asia-
paperit.*

§ 47.

Johtokunnan kaikkien jäsenten tulee olla saapu-
villa johtokunnan kokouksissa ja, jolleivät ole jääviä, ot-
taa osaa keskusteluihin ja päätöksiin. Erimieliä ilmaan-
tuessa ratkaisee useimmat äänet mikä on oleva johto-
kunnan päätös.

Johtokunnan jäsenen jäävinä tahi satunnaisesti es-
tettynä ollessa, ratkaisevat asian toiset kaksi, jos ovat
päätoimissa yksimieliset.

Kun puheenjohtaja on jäävi tahi muuten estetty
tahi puheenjohtajan paikka on avoinna, johtaa keskus-
telua virassaan vanhin jäsen tahi, kun molemmat ovat
samaan aikaan asetetut, iältään vanhempi.

§ 48.

Kaikki johtokunnan käsittelemät asiat merkitsee
lainoppinut jäsen lyhyesti pohjakirjaan, jonka, kokouksen
päättettyä, kaikki johtokunnan jäsenet allekirjoittavat.
Mutta ne kysymykset, joista on annettava pöytäkirjan
ote tahi joista on äänestetty tahi jotka johtokunta pitää
erittäin tärkeinä, ovat otettavat erityiseen pöytäkirjaan,
jonka sihteeri laatii.

*Johtokunnan toisen jäsenen velvollisuus on hallussansa
pitää yksi pääkonttorin kassaholvin avaimista sekä toinen
niistä avaimista, jotka kuuluvat vekselien, velkakirjain ja va-
kuuskirjain talletushuoneihin.*

*Muun työn jakaamisesta johtokunnan puheenjohtajan ja
jäsenten kesken määräävät pankkivaltuusmiehet johtokunnan
esityksestä.*

§ 49.

Pankin pääkonttoorin virkamiehet ovat sihteeri, asia-
mies, ensimmäinen kamreeri, toinen kamreeri, ylikasööri,
ensimmäinen kasööri, toinen kasööri, vekselikasööri, regis-
tratori, kolme vanhempaa ja kaksi nuorempaa kirjuria
sekä kaksi ylimääräistä kanslistia; haarakonttoorissa on
paitsi pankkikomisariusta: kasööri ja ylimääräinen kont-
toorikirjuri.

§ 50.

Pääkonttoorin virkamiehiä, joista sihteerillä ja asia-
miehellä pitää olla osoitettuna tieto ja kokemus maan
laissa ja oikeudenkäytössä, hyväksyy ja nimittää virkaan
johtokunta, joka, sittenkun virka on ollut ilmoitettuna
haettavaksi kolmekymmentä päivää, määrää sen haki-
joista, jonka johtokunta pitää virkaan sopivimpana. Jos
johtokunta ei pidä ketään heistä toimeen täydellisesti
sopivana, voi johtokunta uudestaan julistaa virka haet-
tavaksi.

Haarakonttoorin kasöörin ja kirjurin, nimittää joh-
tokunta samassa järjestyksessä, kuin pääkonttoorin vir-

kamiehiä, sittenkun asianomainen pankkikomisarius on saanut tilaisuutta antaa lausuntonsa hakioiden soveliaisuudesta.

§ 51.

Johtokunta voi tarvittaessa ottaa ylimääräisiä virkamiehiä pankkiin. Jos tätä *tahi muuta* tarkoitusta varten tarvitaan rahanmääräyksiä yli pankin palkkasäännön, *lykätään asia pankkivaltuusmiesten tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.*

§ 52.

Pääkonttoorin vahtimestarin ottaa ja eroittaa johtokunta, haarakonttoorien asianomainen pankkikomisarius. Pietarin konttoorissa olevia rahanlukijoita (artelschikoita) ottaa ja eroittaa myöskin pankkikomisarius.

§ 53.

Pankin kaikkien virkamiesten tulee noudattaa sekä tätä ohjesääntöä että niitä instruktioita, joita pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä saattavat määrätä, sekä muuten noudattaa niitä ohjeita ja alistua palveluksessaan niiden muutettujen määräysten alle, joita johtokunta pitää tarpeellisina antaa.

Virkamiehet älkööt esiintykö asiamiehenä pankissa.

§ 54.

Pankin virka- ja palvelusmiehet ovat velvolliset pitämään salassa ja olla ilmoittamatta kaikki, mikä koskee yksityisten suhdetta pankkiin tahi on sitä laatua, ettei sitä pankin etuun ja turvallisuuteen katsoen saa ilmoittaa. Johtokunta saattaa kuitenkin, kun se on tarpeellista, jonkun jäsenensä kautta toisen pankkilaitoksen johtajan kanssa keskustella yksityiselle asioitsijalle myönnetystä pankkikreditistä ja siitä riippuvista asianhaaroista.

§ 55.

Pankin virka- ja palvelusmiehille älköön annettako

kredititä pankissa eikä heitä hyväksyttäkö siellä takausmiehinä.

§ 56.

Kun johtokunnan jäsen hakee virkavapautta pitemmäksi ajaksi kuin kahdeksi kuukaudeksi tahi sijaista muutoin tarvitsee pitemmäksi ajaksi määrätä, tulee Senatnin Talous-Osaston käsitellä ja päättää asia, sittenkun pankkivaltuusmiehet ovat esityksensä tehneet.

Mutta jos virkavapautta haetaan tahi sijaista tarvitsee asettaa kahdeksi kuukaudeksi tahi vähemmäksi ajaksi, käsittelevät ja päättävät pankkivaltuusmiehet asian.

Pankkivaltuusmiesten tulee myöskin, sitten kuin johtokunta on antanut asiassa lausunnon, päättää pankkikomisariuksen virkavapauden hakemuksesta ja määrätä sijainen hoitamaan pankkikomisariuksen tointa.

§ 57.

Kun joku muu pankin virkamies jostakin syystä tarvitsee virkavapautta, tulee johtokunnan päättää asiasta sekä, kun virkavapaus myönnetään, määrätä sopiva henkilö, kernaimmin joku pankista, hoitamaan virkaa sen avonaisena ollessa.

Kun virkavapautta *pankin palvelusmiehelle tahi palvelijalle* myönnetään joko todistetun sairauden tahi muun samanlaisen esteen tähden, maksetaan sijaisen palkka, korkeintaan kolmelta kuukaudelta, pankin varoista siihen määrään, jonka pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä säätävät. Mutta mainitun ajan kuluttua, ja kun virkavapautta haetaan erityisten syitten tähden, tulee viran haltian palkka-eduistaan maksaa niin paljon kuin viran kelvollista hoitoa varten, sen avonaisena ollessa, tarvitaan.

§ 58.

Virkalomaa johtokunnan jäsenille ja pankkikomisarikselle myöntävät, johtokunnan tehdystä esityksestä,

pankkivaltuusmiehet, mutta muille virkamiehille johtokunta. Tätä tarkoitusta varten pankin palkkasääntöön otetun rahamäärän käyttämisestä ja jakamisesta päättävät valtuusmiehet johtokunnan ehdotuksesta.

§ 59.

Pankin palkkasääntöön satunnaisiksi palkkioiksi otetun rahamäärän jakamisesta virkamiehille ja palvelijoille pankissa määräävät *pankkivaltuusmiehet, sittenkuin johtokunta on tehnyt ehdotuksen asiassa.*

§ 60.

Pankin virka- tai palvelusmies tai palvelija, joka omasta pyynnöstään saa eron, on oikeutettu saamaan jällellä olevaksi elinajakseen vuotuisen eläkerahan pankin varoista, jos hän, kun hän pankin virasta luopuu, on kolmenkymmenen viiden vuoden vanha ja on ollut vähintään viisitoista vuotta yleisessä virassa. Mutta jos hän tuomitaan virkansa menettäneeksi tai jos hän uudestaan astuu yleiseen virkaan, on hän menettänyt oikeuden eläkerahan saamiseen.

Eläkerahan suuruuden määräävät pankkivaltuusmiehet niiden perusteiden mukaan, jotka ovat voimassa valtion maksettavien eläkerahojen suhteen virasta luopuneille. Kuitenkin voivat pankkivaltuusmiehet poikkeustilassa myöntää luopuville pankin virkamiehille korkeamman eläkerahan kuin sen, johon hän edellämainittujen perusteiden mukaan olisi oikeutettu.

Palvelusmies, jolle myönnetään koko palkka eläkkeeksi, on velvollinen, kun pankkivaltuusmiehet sitä vaativat, pyytämään eroa virastaan, sillä uhalla että muntoin siitä eroitetaan.

Lahjapalkkio kuolleelle pankkivirkamiehelle maksetaan valtion virkoja varten voimassa olevien perusteiden mukaan.

VII Luku.

Diskonto-komiteoista.

§ 61.

Valiomiesten tulee noudattaa sekä tätä ohjesääntöä, että niitä määräyksiä, joita pankkivaltuusmiehet *tahi johtokunta* muuten valiomiiehen alaan kuuluvien tointen suhteen pitävät tarpeellisena antaa.

Valiomies älköön ilmoittako mitään, joka koskee yksityisten kreditsuhteita pankissa.

§ 62.

Diskonttokomitea kokoontuu ajalla, jonka *pankkivaltuusmiehet, johtokunnan kanssa neuvoteltuaan*, komitean ehdotuksesta määräävät.

Kokouksissa esittelee asiat pankkikomisarius, joka lyhyesti merkitsee käsillä olleet asiat ja niissä tehdyt päätökset erityiseen pohjakirjaan, jonka allekirjoittavat kunkin kokouksen lopussa kaikki kokoukseen osaa otaneet. Kun erimielisyyksiä ilmaantuu, voittakoon se mieli, jota useimmat äänet kannattavat, ja merkittäköön tapahtunut äänestys pohjakirjaan.

Valiomiehen ollessa estettynä tai jäävinä edustakoon häntä varajäsen. Kun pankkikomisarius on jäävinä tai kun ainoastaan yksi valiomies on tilaisuudessa tämän kanssa tutkimaan asiata, voivat kaksi sitä ratkaista, kun ovat päätöksessä yksimieliset.

§ 63.

Valiomiehet nauttivat niin suurta palkkiota, kuin pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä määräävät.

VIII Luku.

Tilintarkastuksesta ja inventerauksesta.

§ 64.

Tilintarkastajat kokoontuvat, pankkivaltuusmiesten kutsumuksesta, Helsinkiin ensi arkipäivänä Huhtikuussa.

Kun tilintarkastaja on estetty, ilmoittakoon siitä pankkivaltuusmiehille, joiden tulee ryhtyä toimiin asianomaisen varajäsenen kutsumiseksi hänen sijaisekseen.

Tilintarkastajat valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja voivat jakaa tehtävät keskenään niinkuin parhaaksi näkevät. Mutta kun syntyy kysymys muistutuksesta tahi muusta huomautuksesta, tulee kaikkien tilintarkastajien keskusteluun ja päätökseen ottaa osaa.

Kun syntyy erimielisyys, pidettäköön päätöksenä se mieli, jota useimmat äänet kannattavat. Jos eri mielet saavat yhtä monta ääntä, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Tilintarkastajien kokouksessa laatii pöytäkirjan se, jonka tilintarkastajat siihen valitsevat.

§ 65.

Kaikki kirjat, tilit, pöytäkirjat ja asiapaperit, joita tilintarkastajat pitävät tointansa varten tarpeellisina, olkoot heidän saatavissa. Tässä tarkoituksessa tulee asianomaisen pankkikomisarituksen ennen tilintarkastusta lähettää pääkonttooriin kirjat ja asiapaperit, jotka tilintarkastusta varten tarvitaan.

Johtokunnan jäsenet ja pankin kaikki virkamiehet ovat velvolliset antamaan tilintarkastajille tietoja, joita tilintarkastajat saattavat pyytää.

Pankin asiamiehen tulee myöskin antaa erityinen kertomus kaikista hänen toimekseen jätetyistä asioista, jotka edellisenä vuonna eivät ole loppuun ajetut.

§ 66.

Tilintarkastajien velvollisuudet ovat:
inventerata pääkonttooriin kassa- ja asiapaperi-holvet sekä pääkonttooriin kassöörien käsikassat ja samalla ei ainoastaan tarkastaa pitävätkö varat metallirahassa, setelit, obligationit, talletetut arvo-esineet, vekselit, velkakirjat ja vakuudet sekä seteli-emäkset yhtä pankin kirjojen kanssa, vaan myöskin holvikirjan johdolla ottaa selville, onko holvikassa tilivuoden lopussa noussut tilinpäätökseen otettuun määrään;

katsoa onko määrätyt inventeraukset toimitetut; tutkia, onko pankin turvallisuudesta ja edusta kreditiä annettaessa ja muutenkin tarpeeksi huolta pidetty; tarkastaa tilit ja tilinpäätökset; tarkastaa kokonaisuudessaan pankin hoitoa sekä samalla tutkia, ovatko pankin virka- ja palvelusmiehet siinä noudattaneet voimassa olevia säännöksiä ja heille annettuja määräyksiä sekä ovatko uloshakemukset ja oikeudenasiat tarpeellisella kiireellä ja huolella ajatut.

§ 67.

Päätettyään tilintarkastuksen tulee tilintarkastajien pankkivaltuusmiehille jättää pöytäkirjansa sekä kirjallisen kertomuksen tilintarkastuksesta. Tässä kertomuksessa tulee heidän huomauttaa sellaisista asianhaaroista, jotka tilintarkastajista näyttävät olevan sitä laatua, että ne, saattamatta mihinkään muistutukseen, kuitenkin ansaitsevat tulla huomioon otetuiksi, sekä erittäinkin muistuttaa sellaisista toimista tahi laiminlyönnistä hoidossa, jotka tilintarkastajien mielestä vaativat parannusta tahi syytteen saattamista, ja tulee tilintarkastajien yhteydessä tämän kanssa ehdotella missä pankin hoidon osissa johtokunnalle annetaan vastuunvapaus tilivuodesta.

Tilintarkastajien kertomuksesta tulee pankkivaltuusmiesten antaa osaa pankin johtokunnalle ja samalla vaatia johtokunnalta ja muilta asianomaisilta selitystä ei ainoastaan niiden muistutusten johdosta, joita tilintarkastajat mahdollisesti ovat tehneet, vaan myöskin niissä kohdin, joissa se muuten voi olla tarpeen; jonka jälkeen pankkivaltuusmiesten vallassa on päättää annetaanko, ja missä osissa, johtokunnalle vastuunvapaus.

§ 68.

Tilintarkastajilla on kolmekymmentä markkaa päiväpalkkaa sekä matkakustannuksia yhtä paljon kuin voimassa olevan matkustussäännön neljänteen luokkaan otetuilla virkamiehillä.

Tilintarkastajien sihteeri nauttii niin suurta palkkiota, kuin tilintarkastajat määräävät.

§ 69.

Pääkonttorin kassöorien käsikassat sekä pankin haarakonttoorien ja asioimistojen käsikassat ja holvet ovat vähintään kerran kuukaudessa inventerattavat. Pääkonttoorin käsikassoja inventeraa johtokunnan puheenjohtaja tahi se johtokunnan jäsenistä, jonka johtokunta siihen valitsee, haarakonttoorien tahi asioimistojen kassoja valiomiehet tahi muut inventeraajat, joita pankkivaltuusmiehet määräävät.

Pankkivaltuusmiesten tulee vähintään kahdesti vuodessa inventerata pääkonttoorin holvet.

Yllämainittujen inventeraajien tulee vähintään kahdesti vuodessa inventerata konttoorin vekselit, velkakirjat ja pantit.

Inventerausta toimittakoon kuitenkin *pankkivaltuusmies, johtokunnan jäsen tahi joku pankkivaltuusmiesten siihen määräämää henkilö.*

Näistä inventerauksista alkööt tilintekoon velvolliset saako tietoa edeltäkäsini tahi ennen kuin toimitus alkaa. Inventerauksesta tehty asiakirja on viipymättä tehtävä ja annettava johtokunnalle, että se voi ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joihin toimitus saattaa antaa aihetta.

IX Luku.

Edesvastauksesta virkavirheestä sekä korvausvelvollisuudesta.

§ 70.

Kun pankkivaltuusmies on laiminlyönyt ne määräykset, jotka tämän ohjesäännön tahi Säätyjen instruktionin mukaan ovat pankkivaltuusmiesten noudatettaviksi säädetyt, tuomittakoon hän, jos Säädyt käseivät kan-

netta nostaa häntä vastaan, Kauppakaaren 18 Luvun mukaan.

Valiomies olkoon myöskin, kun pankkivaltuusmiehet nostavat kannetta häntä vastaan, velvollinen yllämainitun lainkohdan mukaan vastaamaan teoistansa.

Pankkivaltuusmiesten asiana on niinikään, kun vastuun vapautta ei ole pankin johtokunnalle annettu, tahi kun joku sen jäsen tahi pankkikomisarius on tehnyt itsensä virkavirheeseen syypääksi, käskeä laillisen syytteen toimeenpanemista heitä vastaan.

Kun johtokunnan jäsen tahi pankkikomisarius on pantu kanneviskaalin virkasyytteen alaiseksi tahi syytetty suuremmasta rikoksesta tahi luovuttanut pesänsä velkojille, on pankkivaltuusmiesten vallassa päättää, saako hän eteenkinpäin hoitaa virkaansa tahi määrätäkö siihen toinen.

Kun pankin muu virkamies tahi palvelija on saatannut itsensä syypääksi virheeseen tahi huolimattomuuteen virassaan, tulee johtokunnan, tutkittuansa asiaa, joko yksityisesti puheenjohtajan kautta varoittaa syylistä tahi huolimattontaa, tahi, ottamalla asia johtokunnan pöytäkirjaan, antaa hänelle nuhteita tahi eroittaa hänet virasta yhdeksi tahi korkeintaan kahdeksi kuukaudeksi, jolloin hän saa pitää palkkansa tahi menettää määrätyn osan siitä. Mutta jos johtokunta pitää virheen tahi huolimattomuuden olevan vaikeampaa laatua, pantakoon syyllinen kanteen alaiseksi laillisessa oikeudessa sekä olkoon siksi, kun asia lopullisesti päätetään, virastaan erillään.

Sillä, joka on virastaan erotettu määrä-ajaksi, menettämättä tahi menettämällä palkkansa, olkoon oikeus kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä kuin hän sai päätöksestä tiedon, hakea muutosta hovioikeudessa.

§ 71.

Velvollinen korvaamaan pankille vajauksen kassöörin käsikassassa on se, joka silloin hoiti kassaa, kun vajuus huomattiin, jollei näytetä toteen, että vajuus on